

**Beleidsnotitie van
het Nederlands Genootschap van Sint Jacob
2016 - 2020**

Inhoud

- 1 Inhoud**
- 2 Het Genootschap en de jaren 2016 - 2020**
- 3 Doelen en uitgangspunten**
- 4 Beleid 2016-2020**
 1. Op weg helpen en inspireren
 2. Verdieping, ontsluiting en toegankelijkheid
 3. De ontmoeting en uitwisseling van ervaringen en ideeën
 4. Passieve informatievoorziening en actieve voorlichting
 5. Belangenbehartiging en het onderhouden van contacten

2. Het Genootschap en de jaren 2016-2020

“Het droombeeld van het Nederlands genootschap in 2015” is werkelijkheid geworden voor een aantal onderdelen. Zo telt de vereniging ruim 13.000 leden. Er is een bloeiende decentrale structuur met werkgroepen en regio's, waarbinnen vrijwilligers actief zijn en tal van activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd worden. De belangrijke positie van de vrijwilliger heeft zijn beslag gevonden in het handboek voor vrijwilligers. Pelgrims onderweg worden gastvrij ontvangen in vele herbergen door hospitalero's en in “de huiskamer van de Lage Landen” in Santiago de Compostella. De Camino-academie krijgt, gesteund door de werkgroepen Geschiedenis & Cultuur en Spiritualiteit meer vorm. Ook de Ultreia heeft als maandelijkse nieuwsbrief zijn weg gevonden naar de lezer als aanvulling op de Jacobsstaf die een belangrijke rol vervult als bindend communicatiemiddel.

Een aantal onderdelen van de droom staat in de kinderschoenen. Aantrekking van jongeren en verjonging is een zoektocht die stilaan op gang komt. Op het pad van de digitale wereld zetten we verdere stappen, zoals Facebook en Instagram. De bibliotheek krijgt steeds meer gestalte en breidt haar boekenbestand uit en geeft steeds meer vorm aan haar ondersteunende taak. Meer en meer vindt samenwerking en uitwisseling plaats met andere (aanverwante) organisaties

Een aantal onderdelen achten we in dit tijdsgewricht niet meer opportuun: een eigen herberg of ‘albergue’ langs de Camino, vertaling in het Frans, Duits, Engels, Portugees en Spaans van digitale vertellingen over kunst aan de Camino.

Ontwikkelingen en waarnemingen

De maatschappij is voortdurend aan veranderingen onderhevig, het tempo van veranderingen is sneller dan in het verleden. Dat heeft ook zijn beslag op het pelgrimeren in het algemeen en het Genootschap in het bijzonder. Binnen het Genootschap is een belangrijke verandering waarneembaar: een uitbreidend aantal (potentiele) pelgrims doet meer en meer een beroep op de organisatie voor het vinden van inspiratie en bevestiging voor het ondernemen van hun tocht (pelgrimage). Hierbij brengen wij ook de traditionele waarden van het pelgrimeren onder de aandacht. Praktische informatie kan men tegenwoordig gemakkelijk vinden op onze website en elders op het internet.

Andere waarnemingen zijn:

- Veel belangstelling voor het fenomeen pelgrimeren.
- Behoeftte aan verdieping en een vorm van spiritualiteit.
- Grote aantallen pelgrims.
- Buiten de Camino Frances neemt de belangstelling voor andere routes naar Santiago of deeltrajecten hiervan toe.
- De invloed van toenemende commercie.
- De motivatie van veel pelgrims verschuift van religieus naar spiritueel, maar ook motieven als zoeken naar een levensdoel, sportiviteit, kunst en cultuur, avontuur en ontspanning worden steeds belangrijker.
- Het gedrag van pelgrims is (mede daardoor) aan verandering onderhevig.
- De gemiddelde (potentiële) pelgrim is veeleisender geworden en meer gesteld op luxe, een aantal wil juist 'back to basics'.
-

Op weg naar 2020

Het bovenstaande is geen uitputtende opsomming en analyse maar dient meer als uitgangspunt voor de komende jaren en is medebepalend voor de invulling van de vragen: Hoe ziet het Genootschap er anno 2020 uit?

Waar is behoefte aan? Wat willen wij zelf? Welk beleid willen we voeren?

In deze notitie krijgt een en ander in hoofdstuk 4 invulling na uitgebreide samenspraak en inbreng van de leden van het Genootschap. Het is zonder meer duidelijk dat de verenigingsvorm, gebaseerd op de verbondenheid op de Camino, de kracht van het Genootschap is. De leden geven vorm en inhoud waar het moet.

De **kernwaarde en inspiratiebron** voor het handelen en voor de activiteiten van het Genootschap is en blijft: de verbondenheid met de Camino en Santiago de Compostela. Dit vormt de basis voor het inspireren van toekomstige en huidige pelgrims, het informeren van pelgrims en het bieden van een platform voor ex-pelgrims zodat zij hun verhalen en herinneringen kunnen blijven delen.

De vele mogelijkheden andere pelgrims te ontmoeten zijn daarvoor belangrijk: de ontmoeting in huiskamers, de regiobijeenkomsten, de werkgroepen, landelijke bijeenkomsten, de informatiecentra, het Huis van Sint Jacob, wandeltochten en andere plaatsen en gelegenheden. Luisteren, zien, vertellen, genieten, verwonderen, bezinnen, voelen en delen, zijn daarbinnen herkenbare elementen.

Een **tweede** belangrijk onderwerp de komende jaren is: het streven naar verjonging van, en het inspelen op, de grotere diversiteit in het ledenbestand. Alleen al vanuit demografisch oogpunt is verjonging noodzakelijk. Hiermee doelen we niet alleen op de jongeren (leeftijdscategorie 18-30 jaar) maar juist ook de leeftijdsgroep van 30-55 jarigen. Het aanzienlijk deel van het ledenbestand wordt gevormd door 55- 75 jarigen . Verjonging vraagt om verdieping in en onderzoek naar de wensen en behoeften van jongere leeftijdsgroepen en het ontwikkelen van beleid eventueel met behulp van externe expertise. Het is wel van belang in de activiteiten van het genootschap ook de aloude elementen van bezinning en onthaasting vast te houden.

Een **derde** onderwerp van verdergaande (beleid)ontwikkeling is de aanwezigheid van het Genootschap op moderne communicatiekanalen, zoals online platforms, sociale media etc.. Dit is ook een vorm van ontmoeting die snel, flexibel en toegankelijk is voor eenieder die interesse heeft in pelgrimeren. In de enorme wirwar van informatie die de pelgrim langs die wegen bereikt kan het Genootschap juist een gids zijn die houvast biedt en de kwaliteit van de informatievoorziening bewaakt.

Een **vierde** beleidspunt is het streven naar een netwerkorganisatie waarin openheid, gastvrijheid, naar buiten treden leidende beginselen zijn. Samenwerking met allerlei binnen- en buitenlandse organisaties op het gebied van pelgrimeren, informatie-uitwisseling, meedenken en –praten op de diverse fora (nationaal en internationaal) over het pelgrimeren nu en in de toekomst. Contact onderhouden met musea en de wetenschappelijke wereld. Het fenomeen pelgrimeren en het Genootschap blijven presenteren in de media van organisaties zoals de ANWB, Wandelnet, op beurzen (wandel- en fietsbeurs, vakantiebeurs), en betrokken zijn bij festiviteiten die aan de Camino gerelateerd zijn.

Ten slotte

Er is, naast bovengenoemde vier punten, een groot aantal structurele onderwerpen dat gekenmerkt wordt door een voortdurende beleidsontwikkeling. De nadruk zal de komende vijf jaar liggen op bovengenoemde vier punten.

Utrecht, 8 augustus 2016.

Het Bestuur van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob.

3. Doelen en uitgangspunten

Bij de vaststelling van het beleid voor de komende jaren zijn de **doelen in de statuten** van het Genootschap leidend.

1. Het hoofddoel van het Genootschap is het verbreden en verdiepen van de belangstelling voor de pelgrimstochten naar Santiago de Compostela in Galicië, in heden en verleden.
2. Het tracht dit doel onder meer te bereiken door het:
 - a. bevorderen van bovengenoemde pelgrimstochten;
 - b. bestuderen van godsdienstige, historische en andere culturele verschijnselen die samenhangen met de Jacobusverering;
 - c. uitwisselen van gegevens en ervaringen tussen de leden onderling;
 - d. verstrekken van voorlichting aan derden;
 - e. behartigen van belangen die verband houden met het doel van het Genootschap;
 - f. bevorderen van contacten met personen of instellingen in binnen- en buitenland die een bijdrage kunnen leveren tot het doel van het Genootschap, in het bijzonder met soortgelijke verenigingen.

Op basis van - en in lijn met - deze statutaire doelen kunnen de **beleidsdoelstellingen voor de komende vijf jaar** omschreven worden als:

1. Op weg helpen en inspireren
2. Verdiepen, ontsluiten en toegankelijk maken van kennis over pelgrimeren in relatie tot het cultuurhistorisch en religieus erfgoed
3. De ontmoeting en uitwisseling van ervaringen en ideeën
4. Passieve informatievoorziening en actieve voorlichting
5. Belangenbehartiging en het onderhouden van contacten

Bij de invulling van het beleid wordt voorts rekening gehouden met de volgende **uitgangspunten**:

- Het Genootschap is een vereniging van leden is en dat de focus van activiteiten derhalve in belangrijke mate op (potentiële) leden is gericht;
- Het Genootschap staat open voor iedere belangstellende die zich in de doelstelling kan vinden, ongeacht politieke, godsdienstige of ideële voorkeur;
- Het Genootschap is een plek is waar de essentie(s) van pelgrimeren tot haar

recht komt in de betekenis van: bezinnen en onthaasten, ervaringen delen tussen mensen en culturen, in heden en verleden;

- Het Genootschap is voor leden en belangstellenden een trefpunt waar hun betrokkenheid met het pelgrimeren naar Santiago tot uiting en ontwikkeling kan komen – primair op basis van vrijwillige, persoonlijke inzet en daar waar nodig op basis van professionele inzet.

Potentiële pelgrims moeten zich aangesproken voelen door waar wij voor staan en wat wij doen. We zijn een vereniging waarin leden de waarden van de pelgrimstocht met elkaar en met toekomstige leden delen. Hierbij houden wij rekening met de wensen van verschillende leeftijdsgroepen van onze leden. Het inzetten van nieuwe communicatiemiddelen biedt kansen om (aspirant)-leden aan het Genootschap te binden. Het is belangrijk (aspirant)-pelgrims te blijven overtuigen van de toegevoegde waarde van het Genootschap waardoor zij wel lid worden en dit ook blijven. Dit door onze sterke kanten optimaal te benutten:

- De lage contributie en de behartiging van pelgrimsbelangen,
- Het grote aanbod aan diverse (gratis) activiteiten,
- Actuele informatie door ervaren pelgrims,
- De mogelijkheid tot persoonlijke ontmoeting en tot hospitaleren op de Camino,
- Het kwalitatief hoogwaardig kwartaalblad Jacobsstaf, de maandelijkse nieuwsbrief Ultreia, de goed toegankelijke website santiago.nl en aanwezigheid op Sociale Media, zoals Facebook en Instagram.

4. Beleid 2016 - 2020

4.1 Op weg helpen en inspireren

Een heel belangrijk doel met vele facetten en activiteiten.

Leeftijdsgericht beleid

Het is belangrijk de activiteiten in variëteit af te stemmen op de verschillende leeftijdsgroepen in ons ledenbestand. We onderscheiden de volgende groepen van (potentiële) pelgrims die ieder hun eigen karakter hebben:

- Pelgrimeren voor de jeugd (gericht op het basis onderwijs en begin voortgezet onderwijs)
- Jongeren tussen de 18 en 30 jaar die veelal op pad gaan om zicht te krijgen op hun toekomst
- 30- tot 50-jarigen die druk zijn met carrière en gezin en meer in zijn voor kortere afstanden
- De groep tussen de 50 en 67 kijkt al actiever naar de invulling van een nieuwe levensfase, maar zal in tijd beperkt ook vaker delen van de Camino lopen, c.q. vaak de Camino Francés of de Camino Portugués als eerste kennismaking met het pelgrimeren kiezen
- De groep van 67+ , de actieve pensionado's. Zij gaan langer en soms ook vaker op pad waarbij ook Jacobswegen buiten de traditionele Spaanse routes gekozen worden.

Activiteiten:

- a. Bestaande activiteiten voor de jeugd uitbreiden naar meerdere regio's.
- b. Jongeren kennis laten maken met de Camino
- c. Informatie geven over korte routes en de Camino in etappes
- d. Informatie verstrekken over andere Jacobswegen in Europa

Uitwisseling van ervaringen in de persoonlijke ontmoeting

De mogelijkheid tot persoonlijke ontmoeting is één van de sterke punten van het Genootschap en is een belangrijke reden om lid te worden. Het delen van kennis en ervaringen past in de ontwikkeling naar een participatiesamenleving. Naast het delen van praktische informatie dient er ook de mogelijkheid te zijn spirituele ervaringen te delen of zich hierop voor te bereiden.

Activiteiten:

- a. Regionale bijeenkomsten met een breed palet aan onderwerpen stimuleren (uit te werken in sectie 4.3)
- b. Huiskamerbijeenkomsten voor nieuwe leden en teruggekeerde pelgrims
- c. Aandacht voor de beschikbaarheid van ‘bezinningsactiviteiten’
- d. Nieuwe leden actief betrekken bij de activiteiten

Persoonlijke aandacht voor aspirant-pelgrims

In de informatiecentra van het Genootschap bieden wij een luisterend oor voor de individuele plannen en kunnen wij aspirant-pelgrims in hun keuzes bevestigen en hen de weg wijzen naar de juiste informatiebronnen.

Tegelijkertijd is het ervaren van de bevlogenheid van onze informanten en anderen ook een bron van verdere inspiratie. Ook in de regio's worden activiteiten georganiseerd en informatie verstrekt, die zich ook specifiek kunnen richten op voornoemde leeftijdsgroepen.

Nieuwe communicatievormen

De facebookverenigingspagina *Nederlands Genootschap van Sint Jacob* en de facebookgroep *Camino de Santiago - NGSJ* zijn inmiddels gelanceerd. Hetzelfde geldt voor Instagram. Verdere mogelijkheden om met de moderne communicatievormen mee te doen blijven actief onder onze aandacht.

Inhoud en waarde van het hospitalero-schap.

Bij een internationale pelgrimsgemeenschap past om pelgrims ook onderweg te steunen. Hier is een taak weggelegd voor Nederlandse hospitaleros. We wijzen aspirant-hospitaleros op de mogelijkheden in veelal kleinere herbergen te hospitaleren en een training daarvoor te volgen, zo mogelijk in samenwerking met de werkgroep Roncesvalles

Intensief overleg met klooster Roncesvalles

De samenwerking met de kloostergemeenschap in Roncesvalles ontlast ons van de zorg voor fysiek eigendom en biedt dezelfde mogelijkheden als een eigen refugio. Door de enorme toename van pelgrims die vaak na hun eerste etappe in Roncesvalles aankomen, staat de opvang onder druk met de nodige uitdagingen voor de Nederlandse hospitaleros. Een blijvend intensief overleg met het

klooster moet waarborgen dat onze vrijwilligers hospitaleros hun werk efficiënt en met voldoening kunnen blijven doen.

4.2. Verdieping, ontsluiting en toegankelijkheid van het cultuurhistorisch en religieus erfgoed

Om het pelgrimeren naar Santiago levend te houden is het van belang de kennis van het verleden te bewaren. Bewustwording, onthulling en ontdekking van de aspecten van het pelgrimeren van vroeger en nu blijven van belang.

Het Genootschap volgt hierbij twee routes:

- De werkgroep *Geschiedenis & Cultuur* en de werkgroep *Spiritualiteit* gaan door op de ingeslagen weg van het verzamelen van kennis en deze toegankelijk voor leden maken via website, Jacobsstaf en themabijeenkomsten in de regio's, lezingencycli en aanwezigheid op landelijke bijeenkomsten.
- In samenwerking met de Universiteit Tilburg en het Meertensinstituut is de *Camino Academie* in het leven geroepen, een wetenschappelijk platform waar wetenschappers van allerlei disciplines (en in de toekomst mogelijk ook uit diverse landen) worden samengebracht om kennis te delen en nieuwe wetenschappelijk initiatieven, gerelateerd aan het pelgrimeren naar Santiago, te ontwikkelen.
- De werkgroep Wetenschap van het Genootschap vormt een soort denktank voor, en is de actieve verbinding met, de Camino-academie
- De bibliotheek biedt achtergrondinformatie voor wie verdieping zoekt op historisch, kunsthistorisch, literair en spiritueel gebied in relatie tot de pelgrimage naar Santiago de Compostela en de apostel Jacobus de Meerdere.

Activiteiten:

- a. De werkgroepen *Geschiedenis & Cultuur* en *Spiritualiteit* participeren inhoudelijk in de *Camino Academie* via de werkgroep wetenschap.
- b. Het faciliteren van de *Academie* door middel van:
 - een (of meer) vrijwilliger(s) voor de secretariaatsfunctie
 - logistieke en financiële bijdrage aan de bijeenkomsten
 - het beschikbaar stellen van de redactionele media *Ultreia* en *Jacobsstaf* voor het publiceren van artikelen
- c. Contacten met andere Genootschappen
- d. Uitbreiding van het boekenbestand van de bibliotheek

4.3 De ontmoeting en uitwisseling van ervaringen en ideeën

De ervaringen die een sterke indruk hebben achtergelaten of zelfs het leven hebben beïnvloed willen graag gedeeld worden met anderen. Voor de pelgrim betekent dit vaak dat hij andere pelgrims opzoekt om naast het delen van ervaringen ook de vreugde van het herkennen van gelijksoortige ervaringen te beleven. Het is essentieel voor het Genootschap om deze ontmoetingen te faciliteren. Daarbij houden we rekening met verschillende leeftijdsgroepen en krijgt dit zijn invulling in de volgende activiteiten.

Ontmoetingen in de regio's

De mogelijkheid tot deze ontmoetingen behoort tot de sterke punten van het Genootschap, zoals reeds in 4.1. benoemd. Samen met de regiocontactpersonen en regiocommissies kan een groot pallet van mogelijkheden worden ingezet.

Activiteiten:

- a. Regionale bijeenkomsten met een breed palet aan onderwerpen
- b. Kortdurende activiteiten in de vorm van een pop up en/of maandelijkse café Saint Jacques
- c. Bijeenkomsten voor nieuwe leden en teruggekeerde pelgrims
- d. Wandelingen en fietstochten in de regio
- e. Nieuwe leden in de regio verwelkomen en actief betrekken bij activiteiten
- f. Regionale workshops over praktische voorbereiding op de Camino (bijv. ultralight, gps op smartphone, vrouw alleen, lopen zonder blessures)
- g. Via de Ultraia leden informeren over activiteiten in andere regio's, waardoor er meer momenten zijn dat data's in agenda's op elkaar passen
- h. Naast het vermelden van activiteiten op de eigen regiopagina op de website ook de agenda op de startpagina actief actueel houden, waardoor activiteiten die op de startpagina staan vermeld ook automatisch op de facebookpagina worden vermeld
- i. De regionale betrokkenheid van leden verhogen door het gebruik van regionale nieuwsbrieven

Landelijke voorjaars- en najaarsbijeenkomsten

Vanuit het hele land gaan pelgrims vanaf het voorjaar onderweg. Het accent in het voorjaar ligt op praktische informatie: o.a. over uitrusting en wegen met als

afsluiting het (symbolisch) uitzwaaien van de pelgrims. Om dit voor veel leden bereikbaar te maken is het logisch om de landelijke voorjaarsbijeenkomst in een van de centrale regio's in het land te organiseren.

De najaarsbijeenkomst is bij uitstek de gelegenheid voor een pelgrimsreünie en pelgrimsparade, waarbij ook aspiranten de sfeer van de Camino kunnen opsnuiven.

De Jacobsstaf

Het kwartaalblad Jacobsstaf biedt achtergrondinformatie en verdieping van thema's over pelgrimeren, geschiedenis van de Camino, spiritualiteit, persoonlijke ervaringen en nog veel meer. Het is tevens een 'feel good' blad dat leden de mogelijkheid geeft voor- of na te genieten van hun pelgrimservaring. Daarnaast is het blad het communicatiemiddel voor leden die niet over internet of email beschikken.

Activiteit:

- a. Behoud van kwaliteit met open oor voor mogelijke verbeterpunten rekening houdend met impact van andere media

Nieuwsbrief Ultrera

Ultrera is een communicatiemiddel dat door zijn brede informatiedoelstelling enerzijds de participatie aan activiteiten kan vergroten, maar anderzijds ook leden bevestigt in het gevoel dat men lid is van een actieve vereniging. Ook de aandacht voor aan de Camino gerelateerd kort nieuws of activiteiten houdt de persoonlijke band met de Camino levend.

Activiteit:

- a. Aandacht voor dwarsverbanden naar de andere media.

Werkgroep Het nieuwe Pelgrimeren

Facebook is een platform dat intensief gebruikt wordt om snel ervaringen uit te wisselen en actuele gebeurtenissen te melden. Het Genootschap heeft een eigen verenigingspagina (fanpage) *Nederlands Genootschap van Sint Jacob* en een Facebook groep, de virtuele albergue *Camino de Santiago NGSJ*. Alsmede een *Instagram account*.

De website van het Genootschap biedt de mogelijkheid om de adressen van actieve blogs te delen, zodat andere leden virtueel leden op hun tocht kunnen vergezellen.

Activiteiten:

- a. Nieuwe ontwikkelingen in de gaten en desgewenst voorstellen doen om hierop in te spelen.
- b. Aandacht hebben voor de interactie tussen de verschillende media van het Genootschap.

Huiskamer van de Lage Landen

De Huiskamer van de Lage Landen is inmiddels een erkend 'thuishonk' voor Nederlandse en in toenemende mate ook Vlaamse pelgrims. De gastvrije ontvangst door de goed voorbereide vrijwilligers en het eerste luisterend oor worden zeer gewaardeerd. Huisvesting in of naast het pelgrimsbureau staat garant voor de bereikbaarheid.

Activiteit:

- a. Wij streven ernaar om ook Vlaamse vrijwilligers bij de Huiskamer te betrekken.

4.4 Passieve informatievoorziening en actieve voorlichting

De **passieve** informatievoorziening geschiedt voornamelijk d.m.v. de website en in zekere zin de sociale media. Ook kan men informatie raadplegen in de diverse informatiecentra van het Genootschap.

Activiteit:

- a. We streven na dat belangrijke onderdelen van de website inhoudelijk door werkgroepen worden geadopteerd.

De **actieve** vorm van voorlichting geschiedt naast de informatiecentra door middel van landelijke en regionale bijeenkomsten, sociale media en de diverse beurzen .

Activiteiten:

- a. Regio's meer ondersteunen met bijv. informatiemateriaal, persberichten etc.
- b. Faciliteren van de regio's met de mogelijkheden van de website. Deze biedt de regio's allerlei mogelijkheden om eigen informatie onder de aandacht te brengen

- c. Evalueren en passend binnen kaders van vrijwilligerswerk professionaliseren van de informatiecentra en informanten
- d. Updaten handboek informanten

4.5. Belangenbehartiging en het onderhouden van contacten

Inhoud geven aan het zijn van een netwerkorganisatie betekent het onderhouden en aangaan van vele contacten in binnen- en buitenland.

Activiteiten:

- a. Actief onderhoud van contacten met het kapittel van de kathedraal en het pelgrimsbureau, en de Xunta Xacobeo. In Nederland zijn de Spaanse Ambassade en de Spaanse dienst voor toerisme onze gesprekspartners
- b. Actief onderhoud van contacten met buitenlandse genootschappen en participeren in internationale bijeenkomsten
- c. Samenwerking met het Vlaams Genootschap
- d. Actief onderhoud met, en waar mogelijk intensief samenwerken met de Vereniging Pelgrimswegen naar Rome, daar de activiteiten van deze vereniging veelal dezelfde zijn als die van het Genootschap.
- e. Samenwerking met andere organisaties op gebied van wandelen en fietsen